

ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล

มารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล

มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม

The Factors Influencing Achievement of Practicum in Nursing Care for Mother, Infant, and Midwifery 1 of Nursing Students at a Private University in Nakhon Pathom Province

ปณณนุช พิมใจใส* นงนภัส วงษ์จันทร์

Punyanut Phimchaisai* Nongnaphat Wongchantorn

มหาวิทยาลัยวิทยาลัยคริสเตียน นครปฐม ประเทศไทย 73000

Christian University, Nakhon Pathom, Thailand 73000

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยวิทยาลัยเอกชน แห่งหนึ่งใน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ผ่านการ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.90 และนำมาหา ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ

ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับ การเรียนรู้ ข้อผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับลักษณะวิชาและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ 2) ด้านระบบสังคม ข้อผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ และ 3) ด้านสาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ข้อผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($r = .163, .161$ และ $.093$) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านสาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริม การเรียนรู้ ข้อผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องปลูกฝังจนติดตัว และด้านระบบสังคม ข้อผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($r = -.085$ และ $r = -.098$ ตามลำดับ) โดย สามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ได้ร้อยละ 15.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($R^2 = .156$)

คำสำคัญ : กระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1

Abstract

The purpose of this Descriptive Research was to study the factors influencing achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1 course of the nursing students at a Private University in Nakhon Pathom Province. The sample were 170 of the fourth - year nursing students. The instrument was a set of questionnaire was tested for Indexes of Item-Objective Congruence (IOC) by three experts derived average value was at 0.90 and reliability by Conbrach's alpha coefficient was statistically significant at 0.95. Data were analyzed by means, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and multiple regression analysis.

The findings of this research were as follows:

The factors influencing achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1 were syntax, instructional and nurturant effects, and social system. 1) The syntax; the preparation for learning; the lecturers taught in a variety of teaching methods that was corresponding to the courses and learning outcomes, 2) the social system; the lecturers who have the knowledge and expertise, and 3) the instructional and nurturant effects; the lecturers prepared the experiences for the students to practice the important skills had positively low correlation to achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1 at statistically significant level of .05 ($r = .163, .161, \text{ and } .093$ respectively). The instructional and nurturant effects; the learners had developed the features or performances who should cultivate and ingrain, and the social system, the students were responsible for assignments together had negatively low correlation to achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1 at statistically significant level of .05 ($r = -.085 \text{ and } -.098$ respectively). In addition, could concurrently predict the achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1 at 15.60 percent a statistically significant level of .05 ($R^2 = 0.156, p - \text{value} < .05$)

Keywords : syntax, instructional and nurturant effects, social system, achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1

บทนำ

การพยาบาลเป็นกระบวนการของการกระทำ การมีปฏิริยาโต้ตอบ การมีปฏิสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อสารระหว่างพยาบาลและผู้รับบริการโดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้รับบริการ และร่วมมือกันในการวางแผน การให้การพยาบาลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ถ้าผู้รับบริการไม่สามารถให้ความร่วมมือกับพยาบาลได้ พยาบาลจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายด้วยตนเอง โดยวางแผน วินิจฉัย กำหนดเป้าหมายการพยาบาลลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการดูแลผู้รับบริการ เพื่อให้บรรลุความต้องการของผู้รับบริการแต่ละคนและเป็นกลุ่ม บทบาทของพยาบาลมีความเป็นอิสระเช่นวิชาชีพอื่น ๆ สามารถที่จะทำงานร่วมกับทีมสุขภาพอื่น ๆ เพื่อให้การดูแลสุขภาพบรรลุความต้องการของประชาชน ดังนั้นเป้าหมายของการพยาบาล

คือ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาและการฟื้นฟูสุขภาพ รวมถึงการดูแลให้ตายอย่างมีศักดิ์ศรี

การจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จะมีการกำหนดปรัชญาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตไว้อย่างชัดเจน ครอบคลุมด้านวิชาชีพ ด้านการจัดการศึกษา และด้านผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งด้านวิชาชีพเน้นการเรียนรู้ในวิชาชีพ การพยาบาล โดยมุ่งเน้นที่การฝึกปฏิบัติจริงและประยุกต์ความรู้ คิด และใช้ความรู้ได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ สำหรับด้านการจัดการศึกษานั้น กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์และอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทั้งนี้จะต้องมีวิธีการแสวงหาความรู้ได้อย่างอิสระ ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอน

แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านการเรียนรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ส่วนด้านผู้สำเร็จการศึกษา นั้นบัณฑิตพยาบาล ต้องเป็นผู้ที่มีทั้งด้านความรู้และคุณธรรม และมีสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตามข้อกำหนดของสภาการพยาบาล^{1, 2, 3}

จากข้อกำหนดของสภาการพยาบาลเกี่ยวกับสมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สามารถสรุปสมรรถนะหลักที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ คือสมรรถนะด้านปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) ประเมินปัญหาและความต้องการผู้ใช้บริการ (2) วินิจฉัยการพยาบาลในหญิงตั้งครรภ์ (3) วางแผนการพยาบาลในหญิงตั้งครรภ์ (4) บริบาลครรภ์ โดยการรับฝากครรภ์ คัดกรองและส่งต่อในรายผิดปกติ และประยุกต์หลักการดูแลให้สอดคล้องกับสภาพและวัฒนธรรมของหญิงตั้งครรภ์ (5) ทำคลอดปกติ (6) ตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ (7) เตรียมและช่วยคลอดกรณีคลอดปกติ (8) ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดา และทารก ตลอดการตั้งครรภ์ การคลอด และหลังคลอด (9) ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (10) ดูแลมารดาและทารกที่ปกติ มีภาวะแทรกซ้อน และฉุกเฉิน (11) ให้ความรู้และให้การปรึกษาครอบครัวในการวางแผนครอบครัว และการเตรียมตัวเป็นบิดา มารดาและการดูแลตนเองของมารดาในทุกระยะของการตั้งครรภ์ และ (12) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติการผดุงครรภ์³

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกูร ได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 จนถึงปัจจุบัน ให้ความทันสมัยกับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในการจัดการศึกษาในหมวดกลุ่มวิชาชีพ วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 เป็นวิชาในหมวดกลุ่มวิชาชีพที่ต้องเรียนก่อน (Prerequisite) ที่จะนำไปสู่รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 2 ซึ่งการจัดการเรียนการสอนมีทั้งภาคทฤษฎี ภาคทดลอง และภาคปฏิบัติควบคู่กันไป⁴ และในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 24 26 28 และมาตรา 30 ที่กำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดย

เฉพาะผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องศักยภาพการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้และมีความสำคัญที่สุด ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทั้งด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ให้ได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การบริหารจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจากประสบการณ์จริง ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รัก การอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง⁵

จากประสบการณ์ฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล พบว่า คุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา มีผลต่อการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยครั้งแรกและมีความหลากหลายมาก ทั้งพื้นฐานเจตคติ ความรู้สึก และความสามารถในการฝึกปฏิบัติ ทำให้ผลการสอน หรือแม้แต่การรับรู้ของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิธีและเวลาเดียวกัน อาจแตกต่างกันไปจากวัตถุประสงค์ปลายทางที่อาจารย์ตั้งใจให้นักศึกษาได้รับ และการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านมา พบว่าอาจารย์พยาบาล อาจารย์พี่เลี้ยง และพยาบาลประจำหอผู้ป่วยที่ขึ้นฝึกปฏิบัติ คาดหวังต่อความสามารถของนักศึกษาสูง โดยคาดหวังว่านักศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน มีการปรับตัวตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง เพราะมีวุฒิภาวะได้อย่างเหมาะสม และที่สำคัญสามารถแบ่งเบาภาระของพยาบาลประจำหอผู้ป่วยที่ฝึกปฏิบัติได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้นักศึกษา ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ หรือได้รับการถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์ และพยาบาลบนหอผู้ป่วยเท่าที่ควร อีกทั้งบางครั้งยังมีการจ้องจับผิดพฤติกรรมนักศึกษา⁶

นอกจากนี้ผลการศึกษา⁶ ยังพบว่าวันแรกของการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างรู้สึกตื่นเต้นต่อการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย และเนื่องจากข้อมูลจากการส่งต่อของรุ่นพี่ที่มักเกินจริงไปบ้าง และกลุ่มตัวอย่างยังไม่เคยมีประสบการณ์ตรง ในการดูแลผู้ป่วยบนหอผู้ป่วย ทำให้เกิดจินตนาการถึงหอผู้ป่วย สภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย และผู้ป่วยในลักษณะอาการต่างๆ ซึ่งมักทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความกลัว นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่าง เคยมีประสบการณ์ฝึกปฏิบัติใน ห้องปฏิบัติการพยาบาลนั้น ยังไม่เคยฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยจริง ทำให้เกิดความไม่มั่นใจใน ความสามารถของตนเอง และกลัวการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย

จากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนทางการศึกษาพยาบาล ประกอบไปด้วย

2 ส่วนที่สำคัญ คือ ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติควบคู่กัน โดยรูปแบบการสอนในภาคทฤษฎีที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยคริสเตียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายในห้องเรียน ส่วนภาคปฏิบัตินั้นนักศึกษาฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยสำหรับการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self study) การใช้กรณีศึกษา (Case study) มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ เช่น การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การพยาบาลมารดาและทารก เป็นต้น แต่กระบวนการและขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนยังไม่ชัดเจนพอที่จะทำให้ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และทักษะด้านต่าง ๆ อย่างแท้จริง และไม่สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{7,8}

จากการทบทวนเนื้อหาสาระของรายวิชาโดยคณะผู้วิจัย พบว่า ลักษณะเฉพาะของรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 เป็นรายวิชาที่มีโครงสร้างของเนื้อหาสาระเชิงเทคนิควิธี ความคิดรวบยอด หลักการ และแนวปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำมาเป็นสถานการณ์ปัญหาที่สามารถมองเห็นภาพรวมในการให้การพยาบาลสตรีมีครรภ์ทั้งหมดตลอดระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด อันจะช่วยให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นจริงของสตรีมีครรภ์ และสามารถฝึกการให้การพยาบาลสตรีมีครรภ์ ผู้คลอดมารดาหลังคลอดและทารกแรกเกิดที่ถูกต้องได้ รวมทั้งเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งวิชาหนึ่งสำหรับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งจะต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ขั้นหนึ่ง) ในอนาคตต่อไป กอปรกับการฝึกภาคปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติที่มีความสำคัญต่อการก้าวสู่วิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ประสบการณ์ที่ประทับใจในการฝึกภาคปฏิบัติจะช่วยปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และสามารถสร้างพยาบาลวิชาชีพที่พึงประสงค์และมีคุณภาพ ซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพได้ หากมีองค์ประกอบด้านการศึกษา อาจารย์พยาบาล อาจารย์พี่เลี้ยง กิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกัน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยที่มีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 เช่น กระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้ และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง

และระบบสนับสนุน ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 และการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของหมวดวิชาชีพการพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครปฐม

2. วิเคราะห์อำนาจการทำนายของกระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครปฐม

สมมติฐาน

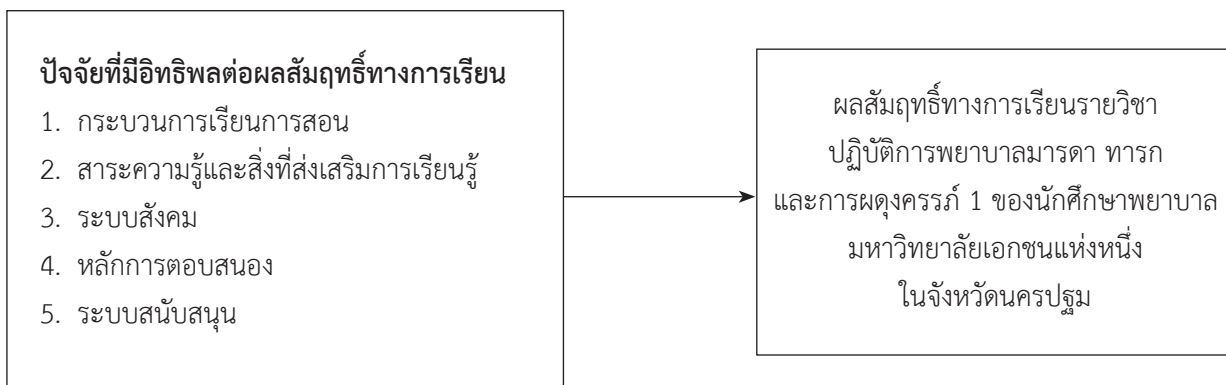
1. กระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนองและระบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครปฐม

2. กระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน สามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการ พยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชน แห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ในลักษณะของการศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาปัจจัยทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด

ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Model of teaching) และองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามจุดเน้นหรือผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน⁹ และจากการทบทวนวรรณกรรม ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านของปัจจัยที่มีเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นหลัก ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก คือ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ในลักษณะของการศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive research)

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2556 จำนวน 300 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 จำนวน 170 คน ได้จากตารางการประมาณการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan¹⁰ วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1⁹ ผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมประเด็นหลัก ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก คือ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน และผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามรายละเอียดของเครื่องมือเป็นดังนี้^{1,7}

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียนในรายวิชา Prerequisite ได้แก่ การพยาบาลมารดา ทารก 1, การพยาบาลมารดา ทารก 2, การผดุงครรภ์ 1, การผดุงครรภ์ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 จำนวน 37 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 17 ข้อ 2) ด้านสาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ 3) ด้านระบบสังคม จำนวน 6 ข้อ 4) ด้านหลักการตอบสนอง จำนวน 5 ข้อ และ 5) ด้านระบบสนับสนุน จำนวน 6 ข้อ การตอบใช้มาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Indexes of Item-Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 0.90 และหาค่าความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.95

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ภายหลังได้รับการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโครงการเลขที่ 9/2557 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแนบเอกสารชี้แจงข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมในการวิจัย โดยการปฏิเสธการเข้าร่วมในการวิจัยจะไม่มีผลใดๆ ต่อการปฏิบัติงาน และกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามข้อใดก็ได้ที่ไม่สะดวกหรือทำให้เกิดความคับข้องใจรวมทั้ง แบบสอบถามจะไม่ระบุชื่อผู้ตอบข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับโดยการใส่ซอง ปิดผนึกของแต่ละบุคคล คำตอบหรือข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะถือเป็นความลับ โดยผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า (Enter Multiple Regression Analysis) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 170 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 100.00 ผลการเรียนรู้ในรายวิชา Prerequisite ได้แก่ การพยาบาลมารดา ทารก 1 มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 71.09 (SD = 8.62), การพยาบาลมารดา ทารก 2 มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 69.33 (SD = 8.25), การผดุงครรภ์ 1 มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 70.46 (SD = 7.63), การผดุงครรภ์ 2 มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 69.89 (SD = 8.30) และค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) เท่ากับ 2.55 (SD = .35)

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างกระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 พบว่า กระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และระบบสังคม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านกระบวนการเรียนการสอน ข้อผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะวิชา และผลลัพธ์การเรียนรู้ (X_1) ด้านสาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ข้อผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญ (X_2) และข้อผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะหรือสมรรถนะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องปลูกฝังจนติดตัว (X_3) ด้านระบบสังคม ข้อผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ (X_4) และข้อผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน (X_5) มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ($r = .163, .093, -.085, .161, -.098$) ตามลำดับ ส่วนด้านหลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า (Enter Multiple Regression Analysis) พบว่าด้านกระบวนการเรียนการสอน ข้อผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะวิชาและผลลัพธ์การเรียนรู้ (X_1) ด้านสาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ข้อผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญ (X_2) และข้อผู้เรียน

ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะหรือสมรรถนะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องปลูกฝังจนติดตัว (X_3) ด้านระบบสังคม ข้อผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ (X_4) และข้อผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน (X_5) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษา

พยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) = .156 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 15.60

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า ระหว่างแปรตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า

ตัวแปรทำนาย	B	SE	Beta	t	p-value
ผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะวิชาและผลลัพธ์การเรียนรู้ (X_1)	1.640	.527	.253	3.114*	.002
ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญ (X_2)	1.540	.700	.232	2.201*	.029
ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะหรือสมรรถนะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องปลูกฝังจนติดตัว (X_3)	-1.892	.694	-.281	-2.726*	.007
ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ (X_4)	1.637	.541	.254	3.024*	.003
ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน (X_5)	-2.045	.642	-.295	-3.186*	.002

Constant (a) = 75.731 R = .396 R^2 = .156 Adjusted R^2 = .131 F = 6.084

*p – value < .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระที่สามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ข้อการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ ที่ผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะวิชาและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (X_1) ด้านสาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญ (X_2) ด้านระบบสังคม โดยผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ (X_3) ด้านสาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะหรือสมรรถนะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องปลูกฝังจนติดตัว (X_4) และด้านระบบสังคม ที่ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน (X_5) นั้นสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการ

ผดุงครรภ์ 1 โดยร่วมทำนายได้ร้อยละ 15.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (R^2 = .156) สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

กระบวนการเรียนการสอน ในด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ โดยผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะวิชาและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ (r = .163) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนจะมีวิธีในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง แล้วสรุปแนวคิดสำคัญของแต่ละเนื้อหา ก่อนที่จะเริ่มเรียนทุกครั้ง

เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้สอนมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการส่งเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการส่งเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ที่กำหนดด้วยตนเองของผู้เรียนตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคนให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ที่กำหนดด้วยตนเองร่วมกับการแนะนำของผู้สอน และควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และระบบสนับสนุนส่วนบุคคล เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน^{2, 7} โดยกระบวนการเรียนการสอนเป็นการจัดเรียงลำดับกิจกรรมที่จะสอนเป็นขั้นตอน ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนจะมีความแตกต่างกันไป และรูปแบบการสอน เป็นแผน (plan) หรือ รูปแบบ (pattern) ที่สามารถใช้เพื่อการสอนโดยตรงในห้องเรียน หรือ การสอนเป็นกลุ่มย่อย หรือเพื่อจัดสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ รวมถึงหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน หรือการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการปฏิบัติการพยาบาลร่วมกับการจัดทำแผนผังสรุปความคิด¹¹ ซึ่งแต่ละรูปแบบการสอนจะให้แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ และสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพ (Powerful learning)⁹ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัย¹² พบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลอง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความสามารถในการในบทบาทผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ารูปแบบการพัฒนา นักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนานักศึกษาพยาบาล

ด้านระบบสังคม โดยผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r = .161$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 เนื่องจากการที่ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ ในเนื้อหาสาระในรายวิชาว่าต้องจัดสาระความรู้อะไรบ้างให้กับผู้เรียน จะส่งผลให้ผลลัพธ์การเรียนรู้นั้น ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยระบบสังคมเป็นการอธิบายบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ร่วมมือกับกลุ่มสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ภายในกลุ่ม มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน ร่วมมือร่วมใจกันเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ

และสร้างความรู้ และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ร่วมกัน^{7, 9} นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 24 26 28 และ มาตรา 30 ได้กำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องศักยภาพ การเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้และมีความสำคัญที่สุด ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทั้งด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ให้ได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้ไปใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจากประสบการณ์จริง^{1, 8} ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาคุณลักษณะความเป็นครู ประกอบด้วย ทักษะการสอนที่ดี กล่าวคือการมีความรู้ในเนื้อหาวิชาดี มีวิธีจัดการเรียนรู้ดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ทักษะการสื่อสารที่ดี ประกอบด้วยมีความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้ กระตุ้น ความสนใจและสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์¹³

ด้านสาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r = .093$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 เนื่องจากผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญ เช่น การตรวจครรภ์ การรับคลอด เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาในส่วนของภาคทฤษฎี และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติได้ แนวคิดเกี่ยวกับสาระความรู้สาระความรู้เป็นสิ่งที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้แก่ เนื้อหาสาระในรายวิชาว่าต้องจัดสาระความรู้อะไรบ้างให้กับผู้เรียน รวมทั้งมีสิ่งสำคัญ องค์ประกอบอะไรบ้างที่จะทำให้เกิดการดำเนินการจัดการเรียนรู้นั้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และการที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในทักษะนั้นๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by doing)^{7, 9} ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพ การพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่สำคัญ คือการมุ่งหวังให้นักศึกษาพยาบาลได้มีการเรียนรู้แบบบูรณาการและพัฒนาด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ เพื่อเป็นพยาบาล

วิชาชีพที่ดีและมีคุณภาพตามกรอบมโนทัศน์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อาทิเช่น ปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐาน และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ประเมินปัญหาและความต้องการผู้ใช้บริการ วินิจฉัยการพยาบาลในหญิงตั้งครรภ์ วางแผนการพยาบาลในหญิงตั้งครรภ์ บริบาลครรภ์ ทำคลอดปกติ เตรียมและช่วยคลอดกรณีคลอดปกติ ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา และทารก ตลอดจนการตั้งครรภ์ การคลอด และหลังคลอด ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ดูแลมารดาและทารกที่ปกติ มีภาวะแทรกซ้อน และฉุกเฉิน และติดตามประเมินผลการปฏิบัติการผดุงครรภ์^{3, 14}

ด้านหลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 เนื่องจากหลักการตอบสนองเป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของผู้สอนต่อผู้เรียน การตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ เช่น การปรับพฤติกรรมโดยการให้รางวัล การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีอิสระ ไม่มีการประเมินว่าผิดหรือถูก เพื่อให้เกิดการพัฒนาการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นต้น และระบบสนับสนุน เป็นการบอกถึงเงื่อนไข สิ่งที่เป็นต่อการใช้รูปแบบการสอนนั้นให้มีสัมฤทธิ์ผล เช่น การเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติ (Action learning) เป็นวิธีการเรียนจากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) จากประสบการณ์ตรงจากปัญหาจริง (Real problem) โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในสถานที่และด้วยอุปกรณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพการทำงานจริง เป็นต้น⁷ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา¹⁵ พบว่าอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ การเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการฝึกภาคปฏิบัติวิชาปฏิบัติการหลักและการเทคนิคการพยาบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลายที่สอดคล้องกับลักษณะวิชาและผลลัพธ์การเรียนรู้ ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สำคัญ และผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา ผู้สอนจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ ในเนื้อหาสาระในรายวิชาว่าต้องจัดสาระความรู้อะไรบ้างให้กับผู้เรียน ผู้สอนจำเป็นต้องจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาในส่วนของภาคทฤษฎี และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติได้ และผู้สอนจำเป็นต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง แล้วสรุปแนวคิดสำคัญของแต่ละเนื้อหาก่อนที่จะเริ่มเรียนทุกครั้ง จะส่งผลให้ผลลัพธ์การเรียนรู้นั้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

1.2 ระบบสนับสนุนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม แต่ผู้บริหารยังคงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และผู้เรียนเกิดความสามารถในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และกระตุ้นให้ผู้สอนนำไปใช้ในการสอน ได้แก่ สถานที่ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการพยาบาล อินเทอร์เน็ต สื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น สื่อ วิดีทัศน์ เรื่อง กลไกการคลอด การช่วยคลอดไหล่ การจัดท่า Mc. Robert ในการช่วยทำคลอดไหล่ การผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนรู้อื่นๆ เช่น เชิงกรานจำลอง หุ่นทารกจำลอง รกจำลอง เป็นต้น ให้เหมาะสมและเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ เช่น ครูพี่เลี้ยง บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ คุณลักษณะความเป็นครู และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นต้น

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาอื่นๆ ทั้งรายวิชาทฤษฎี และรายวิชาปฏิบัติ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

References

1. Pimjaisai J, Laowreandee W, Khanobdee C, and Wichiencharoen K. The Development of an Instructional Model Based on Constructivist Theory to Enhance Learning Abilities of Nursing Students. *Christian University of Thailand Journal*. 2010; 16(1): 28-38. (in Thai)
2. Phimchaisai P. The Instructional Model Based on Constructivist Theory: PARCE Model. *Thai Journal of Nursing*. 2012; 61(4): 49-56. (in Thai)
3. Thailand Nursing and Midwifery Council. Competencies of Registered Nurses. Bangkok: Golden Point Co., Ltd.; 2010. (in Thai)
4. College of Nursing, Christian University of Thailand. A book for the Bachelor of Nursing Program revised, academic year 2012. Nakhon Pathom: Christian University of Thailand; 2014. (in Thai)
5. National Educational Act B.E.1999 amended by the National Education Act (No.2), B.E. 2002, and amended by the National Education Act (No. 3) B.E. 2010. Bangkok: The Books Publishing Co., Ltd.; 2013. (in Thai)
6. Wirojratana V, and Khumtaveepron P. The Perceptions of Nursing Students on the Fundamental Nursing Practice Course. *Thai Journal of Nursing*. 2004; 53(4): 204-213. (in Thai)
7. Pimjaisai J. The Development of an Instructional Model Based on Constructivist Theory to Enhance Learning Abilities of Nursing Students. The Degree of Doctor of Philosophy, Department of Curriculum and Instruction, Graduate School, Silpakorn University; 2010. (in Thai)
8. Phimchaisai P. Student – Centered Learning Strategy: Problem Based Learning (PBL), *Journal of Nursing Science Christian University of Thailand*. 2014; 1(2): 113-127. (in Thai)
9. Joyce B, Weil M, and Calhoun E. Models of Teaching. 8thed. New York: Courtesy of Reece Galleries, Inc.; 2009.
10. Nillapun M. Research Methodology in Behavioral and Social Science. 9thed. Nakhon Pathom: Silpakorn University; 2015. (in Thai)
11. Wattanatornnan S, and Sangsongrit N. Effect of a Nursing Skills Enhancement Program on Knowledge and Confidence in Nursing Students Enrolling in Nursing Care of Adult and Aging Practicum II. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 2017; 18(1): 157-166. (in Thai)
12. Preeyavongsakul W. The Effect of Nursing Student Development Model with Contemplative Process for Enhancing Self-Directed Learning Readiness. *Journal of Nursing and Education*. 2012; 5(2): 104-113. (in Thai)
13. Yamtongcome S, and Nillapun M. The development of a teachers' characteristic enhancement model of government teachers in the scholarship project of the promotion of science and mathematics talented teachers (psmt). *Silpakorn Educational Research Journal*. 2010; 1(2): 41-53. (in Thai)
14. Thailand Nursing and Midwifery Council. Professional Nursing and Midwifery Act B.E.2528 revision and approval by the parliament, to become the professional Nursing and Midwifery Act B.E.2540. Bangkok: Golden Point Co., Ltd.; 2014. (in Thai)
15. Meunya S, Nualtang W, Thongtang P, and Thepthongkam D. Factors Influencing Nursing Skills on Perception of Student Nurses after their Clinical Practiced in Principles and Techniques in Nursing Practicum Borommarajonani College of Nursing Uttaradit. 2014; 8(3): 200-211. (in Thai)